

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M., a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobce: X
bytem X
zastoupen advokátem Mgr. Lukášem Votrubou
sídlem Moskevská 637/6, 460 01 Liberec

proti

žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**
sídlem U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2

za účasti:

- I. X
sídlem X
- II. X
bytem X
- III. X
bytem X
- IV. X
bytem X

V. X

Sídlem X

zastoupena advokátem Mgr. Petrem Sigmundem

sídlem Jiráskova 614, 470 01 Česká Lípa

VI. X

bytem X

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 3. 2023, č. j. OSH 39/2023 KULK 17544/2023/280.9/Fr

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 9. 3. 2023, č. j. OSH 39/2023 KULK 17544/2023/280.9/Fr, se zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů částku 11 228 Kč, k rukám advokáta Mgr. Lukáše Votruby, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku
- III. Osobám zúčastněným na řízení se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobce se domáhá přezkoumání shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Nový Bor (dále jen „silniční správní úřad“) ze dne 7. 12. 2022, č. j. MUNO 60444/2022.
2. Výrokem I. prvostupňového rozhodnutí bylo dle § 29 odst. 3 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, žalobci nařízeno odstranit ve lhůtě 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí pevné překážky spočívající v umístění 11 ks dřevěných kůlů a pískoviště ohraničeného pískovcovými štuky umístěné na hranici pozemků p. č. XA v k. ú. X, který je ve vlastnictví žalobce, a p. č. XB v k. ú. X (nadále budou tyto jakož i ostatní pozemky uváděny bez označení k. ú., kterým je vždy k. ú. X), který je ve vlastnictví obce Krompach, v místech dle situačního plánu, který je nedílnou součástí prvostupňového rozhodnutí, z veřejně přístupné účelové komunikace šířky 3 m, kterou tvoří pozemek p. č. X a s ním souběžná část pozemku p. č. XA proměnné šířky od 0,4 m do 1,5 m, a to v úseku od hranice s pozemky p. č. XB a p. č. XC po hranici s pozemkem p. č. XE tak, aby tato komunikace byla vždy silničními vozidly volně průjezdná. Výrokem II. byla žalobci uložena podle § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, povinnost k náhradě nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.
3. Silniční správní úřad zahájil na základě podnětu X (osoby zúčastněné na řízení I.) z moci úřední řízení o odstranění pevných překážek z pozemní komunikace, která se má nacházet minimálně na pozemku p. č. XB Před zahájením řízení provedl silniční správní úřad podle § 41 zákona o pozemních komunikacích státní dozor v místě potenciální pozemní komunikace na pozemku p. č. XB a pořídil fotodokumentaci skutečného stavu věci na místě, včetně pevných překážek na pozemní komunikaci. Bylo zjištěno, že na pozemní komunikaci by se mohly nacházet pevné překážky, které

omezují provoz vozidel, silniční správní úřad proto nechal vyhotovit geodetické zaměření prvků (kúlů, pískoviště, stromů) na předmětné komunikaci.

4. Dne 29. 4. 2022 vydal silniční správní úřad rozhodnutí, jímž byla žalobci uložena povinnost odstranit pevné překážky (11 ks kúlů a pískoviště) z veřejně přístupné účelové komunikace, která byla shledána na pozemcích p. č. XB a p. č. XA. Toto rozhodnutí bylo k odvolání žalobce, dále X (osoba zúčastněná na řízení IV.), X a X zrušeno rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 8. 2022 a věc byla vrácena silničnímu správnímu úřadu k novému projednání a rozhodnutí.
5. Silniční správní úřad ve věci vydal nové rozhodnutí dne 7. 12. 2022, jímž znovu uložil žalobci povinnost odstranit pevné překážky z veřejně přístupné účelové komunikace (viz bod 2. rozsudku). V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že postup dle § 29 zákona o pozemních komunikacích o odstranění pevných překážek připadá v úvahu, existuje-li dopravní cesta ve smyslu § 2 odst. 1 uvedeného zákona, která je užívána v režimu obecného užívání dle § 19 a která plní účel stanovený v § 7 odst. 1, a proto jako předběžnou otázku řešil, zda potenciální účelová komunikace na pozemku p. č. XB a části pozemku p. č. XA je veřejně přístupnou účelovou komunikací. Na základě protokolu o výkonu státního dozoru a provedeného geometrického zaměření byla zjištěna existence pevných překážek na hranici pozemků p. č. XB a XA, v podobě 11 ks dřevěných kúlů a pískoviště ohraničeného pískovcovými štuky. Jde o pevné překážky ve smyslu § 29 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, které byly na zjištěných místech dle provedeného geodetického zaměření umístěny žalobcem, jak vyplývá z protokolu o ústním jednání sepsaném s žalobcem, jakož i s ostatními účastníky řízení. Účelová komunikace na pozemku p. č. XB a části pozemku p. č. XA tvoří dopravní spojnici k objektům pro bydlení č. p. XF, č. p. G, č. p. XH, č. p. XI, č. e. XJ, č. p. XK a č. p. XL v X a přiléhajícím pozemkům. Komunikace je dána prostorovým vymezením, je patrný koridor cesty, místy v terénu vyjetými kolejemi, a slouží potřebám vlastníků sousedních nemovitostí k příjezdu k rekreačním objektům a objektům pro trvalé bydlení a současně k obhospodařování okolních pozemků. Z protokolu o ústním jednání s účastníky řízení vyplývá, že komunikace byla a je užívána historicky a její užívání bylo omezeno až umístěním pevných překážek. Komunikace se nachází na pozemku p. č. 1925/2 a souběžné části pozemku p. č. XA proměnné šířky od 0,4 m do 1,5 m, znak stálosti a patrnosti komunikace v terénu byl v rozhodné době naplněn. K vymezení šířky veřejně přístupné komunikace silniční správní úřad odkázal na normu ČSN 73 6110 a uvedl, že pozemek p. č. XB má proměnnou šířku od 0,5 do 2,6 m, jak vyplývá z náhledu do katastru nemovitosti, a veřejně přístupnou účelovou komunikace tedy tvoří plná šířka tohoto pozemku a přiměřená souběžná část pozemku p. č. XA proměnné šířky od 0,4 m do 1,5 m tak, aby veřejně přístupná účelová komunikace měla v celé délce šířku 3 m. K naplnění znaku nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby silniční správní úřad konstatoval, že jde o jedinou komunikační cestu k uvedeným objektům bydlení a přiléhajícím pozemkům, což lze zjistit pouhým nahlédnutím do katastrální mapy. K navrhovanému alternativnímu komunikačnímu spojení po pozemcích p. č. XE přejezdem přes louku na pozemku p. č. XA silniční správní úřad uvedl, že pozemek p. č. XE je rovněž v soukromém vlastnictví společnosti X a tato alternativa ani nenahrazuje dopravní obsluhu pro všechny dotčené nemovitosti. Alternativa je pouze jiným přístupem na vymezenou veřejně přístupnou účelovou komunikaci, kterou by bylo pro zajištění přístupu všech dotčených nemovitostí nutné, byť třeba jen z části,

užít a ze které by pro komunikační přístup všech dotčených nemovitostí bylo třeba tak jako tak sporné pevné překážky odstranit. K zániku znaků veřejně přístupné účelové komunikace nedošlo, neboť všechny nemovitosti v sousedství jsou jejich majiteli užívány, a proto nemohla zaniknout účelová komunikace, která tak nemohla vyjít z režimu obecného užívání. K naplnění znaku souhlasu vlastníka s obecným užíváním veřejností silniční správní úřad uvedl, že komunikace je užívána v dané lokalitě po desetiletí, od nepaměti, konkludentním věnováním vlastníka, neboť vlastníci předmětných pozemků v minulosti neprojevili nesouhlas s užíváním předmětné komunikace jako veřejně přístupné a jejímu užívání nebylo nikým bráněno. Příjezd k objektům byl v době před umístěním pevných překážek zajišťován právě po pozemku p. č. XB a části pozemku p. č. XA. Tato skutečnost je zřejmá také z čestných prohlášení vlastníků nemovitostí v obci a návštěvníků obce. Podmínky pro odstranění pevné překážky umístěné na pozemní komunikaci ve smyslu § 29 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích tak byly splněny. K námitkám žalobce silniční správní úřad doplnil, že znaky veřejně přístupné komunikace posuzoval k době, kdy se uživatel z nutné komunikační potřeby začal domáhat odstranění pevné překážky, tj. ke dni 24. 2. 2021. Neprovedení místního šetření za účelem ověření tvrzené neprůjezdnosti účelové komunikace před p. č. XK silniční správní úřad odůvodnil tak, že mu jsou dobře známy místní poměry v lokalitě a spisová dokumentace poskytuje dostatečný podklad pro vydání rozhodnutí s tím, že dne 20. 4. 2021 byl proveden výkon státního dozoru na místě. Silniční správní úřad se odmítl zabývat úpravou a údržbou účelové komunikace na p. č. XB a konstatoval, že na veřejně přístupné účelové komunikaci není vlastníkově dána povinnost údržby. Se shodným odůvodněním silniční správní úřad odmítl požadavky dalších účastníků na provedení dalšího šetření na místě samém.

6. V napadeném rozhodnutí žalovaný přisvědčil zjištění, že komunikace je dlouhodobě užívána, je ve vlastnictví obce, ovšem pozemek p. č. XB je v některých částech úzký a nesjízdný, lety tedy vznikla užívaná cesta, která zasahuje také na soukromé pozemky. Z fotodokumentace je nesporné, že pevné překážky umístěné na pozemku žalobcem komunikaci činí neprůjezdnou. Žalovaný upozornil na to, že účelové komunikace vznikají nikoli rozhodnutím správního orgánu, ale živelně užíváním a často se nedrží hranic pozemků. Na místním šetření silniční správní úřad prokázal, že místy se komunikace zužuje i na šířku cca 1,5 m, proto nepřisvědčil žalobci, že odstranění pevných překážek nemá žádný vliv na šířku komunikace. K fotografii dodané X podotkl, že žalobce tvrdí, že se nachází na jiné části komunikace, nekonkretizoval, podle žalovaného je z fotografie patrné, že se jedná o místo mezi sloupkem elektrického vedení a vzrostlým stromem. Dále žalovaný přisvědčil tvrzení X, že i vzrostlý strom může tvořit pevnou překážku na komunikaci, ovšem strom na místě u komunikace existoval po desetiletí a nikdo jeho umístění nerozporoval. Pokud by přetrvávala obava, že strom také brání průjezdu po komunikaci, je nutné podat novou žádost a prověřit, na které části veřejně přístupné účelové komunikace se nachází a rovněž vlastnictví takové překážky. Ze spisu a prvostupňového rozhodnutí podle žalovaného vyplývá, že jediná eventuální možná alternativa, a to vyježděná cesta na pozemku p. č. XE, patří společnosti X a silniční správní úřad správně zhodnotil, že by se jednalo o omezení soukromého vlastnictví a rovněž vlastnictví žalobce, protože sjezd z této cesty by musel vést také po jeho pozemcích. Ze spisu i náhledu do veřejně přístupných zdrojů vyplývá, že případné sjezdy z takové komunikace nejsou ani

patrné a musely by být teprve vyježděny. Zánik veřejně přístupné komunikaci se nepodařilo prokázat i vzhledem k tomu, že jiná cesta k některým nemovitostem neexistuje, musela tak být užívána veřejně přístupná účelová komunikace na p. č. XB a částečně na p. č. XA. Žalovaný nesouhlasil s námitkou, že navrhované varianty nebyly posouzeny jako alternativy přístupu. K nesprávné definici umístění kůlu konstatoval, že geodetické zaměření, které je součástí rozhodnutí, je dostačující pro identifikaci pevné překážky. Pokud žalobce namítal, že některé z kůlů již byly odstraněny, uvedl žalovaný, že k tomu mohlo dojít kdykoli, a to i v době po vydání rozhodnutí, a jejich případné odstranění nečiní rozhodnutí nicotným. Pokud žalobce namítal, že většina kůlů je umístěna na deklarované komunikaci již cca 12 let, nepřinesl pro to žádný důkaz. Žalovaný dále označil za chybně řešenou problematiku šířky komunikace, jak byla pojata v prvostupňovém rozhodnutí, neboť normy nemohou být použity na stávající veřejně přístupné komunikace, které vznikaly živelně tak, jak byly v průběhu let užívány. Pro deklaraci účelové komunikace je nejdůležitější, v jakém rozsahu byla užívána a je patrná, případně byla patrná před osazením pevných překážek v terénu. Protože bylo prokázáno, že sporná veřejně přístupná účelová komunikace byla užívána pro příjezd k jednotlivým nemovitostem automobily, byla norma použita pro posouzení nejmenší možné šířky průjezdu. Žalovaný zopakoval, že není možné, aby se komunikace, která tvoří jediný možný přístup k nemovitostem, již 30 let neužívala, neboť nebylo prokázáno, že neexistuje jiná plně nahrazující alternativa této sporné komunikace. Její neužívání, kromě zmiňovaných vyjádření, nebylo ničím podloženo. K námitce žalobce, že se jednalo o pouhou pěšinu, která nebyla užívána osobními ani jinými automobily minimálně od konce 70. let minulého století, žalovaný konstatoval, že fotografie prokázaly užívání komunikace motorovými vozidly. Žalovaný dále přitakal žalobci, že veřejně přístupná účelová komunikace nemusí být nutně ve všech úsecích 3 m široká, avšak v případě její existence musí poskytovat stejný komfort uživatelům, jaký měli v předchozích letech, a průběh komunikace nelze omezovat pevnými překážkami.

II. Žaloba

7. Žalobce namítal, že napadené rozhodnutí přejímá silničních správním úřadem nesprávně zjištěný skutkový stav, pokud jde o existenci žalobcova pozemku a umístění 11 ks dřevěných kůlů a pískoviště. Silniční správní úřad vycházel ze stavu ke dni 20. 4. 2021, přitom žalobce navrhoval, aby bylo provedeno místní šetření, při němž by byl zjištěn skutkový stav v době vydání rozhodnutí. Žalobce v odvolání mimo jiné namítal, že v některých místech se nachází více kůlů, než jak o nich hovoří rozhodnutí, a je nutné zjistit, kdy byly kůly umístěny. Nesouhlasil s názorem žalovaného, že nelze zjistit, kdy případně byly některé pevné překážky odstraněny, tedy např. i po vydání rozhodnutí. Podle žalobce rozhodnutí nemohou ignorovat skutečný stav věci, neboť žalobci je pak uloženo plnit povinnosti, které v době rozhodnutí již plnit nemohl.
8. Žalobce dále brojil proti uložení neurčité povinnosti zajistit volnou průjezdnost dovozené veřejně přístupné účelové komunikace, která má být po celé své délce o šířce 3 m, ač se nikdy v této šířce na pozemku nevyskytovala. Stanovení povinnosti je neurčité, povinnost v sobě může zahrnovat např. i povinnost údržby. Současně žalovaný v napadeném rozhodnutí připustil, že veřejně přístupná účelová komunikace se nachází i na jiných soukromých pozemcích, kromě pozemku p. č. XB ve vlastnictví

obce, avšak neurčitou povinnost zajistit průjezdnost v šířce 3 m ukládá pouze žalobci, který nemá k pozemkům žádné užívací právo.

9. Ačkoli žalovaný v předchozím rozhodnutí ze dne 16. 8. 2022 připustil, že nelze striktně vyžadovat u účelové komunikace průjezdnost šířky 3 m, přesto potvrdil výrok prvostupňového rozhodnutí, které žalobci po celé délce komunikace ukládá zajistit volnou průjezdnost pro silniční vozidla právě v šířce 3 m. Žalovaný opakovaně v napadeném rozhodnutí vyjádřil, že šířka komunikace nemusí být 3 m po celé délce.
10. Podle žalobce se žalovaný nevypořádal se všemi body odvolání žalobce ze dne 22. 12. 2022. Zejména se vznikem veřejně přístupné účelové komunikace a tvrzeným zánikem komunikace v 70. letech minulého století a v souvislosti s tím se vznikem alternativy přes pozemek žalobce z pozemku p. č. XE ve vlastnictví společnosti X. Rozhodnutí se nevypořádává s odvolacím bodem, že dovozená veřejně přístupná účelová komunikace je v některých místech zúžená, konkrétně před pozemkem p. č. XM ve vlastnictví manželů Čeledových, kde se nachází pilířek elektrického vedení a proti němu strom a kde nelze dodržet šířku komunikace 3 m ani v tomto místě projet běžným dvoustupňovým silničním vozidlem, rozhodnutí tedy ukládají žalobci fakticky nesplnitelnou povinnost, aby zajistil volnou průjezdnost komunikace pro silniční vozidla. Žalovaný se nevypořádal se skutečností, že ohrazení pozemku se na pozemku žalobce vyskytuje cca 12 let, rozhodnutím je nepřipustně rozšiřována komunikace na pozemek žalobce. Další překážkou je pak před pozemkem p. č. XN vstupní veranda, která omezuje průjezdnost pěšiny v šířce menší 1,5 m. Žalobce poukázal na druhé geodetické zaměření z března 2022, ze kterého vyplývá, že překážky v podobě verandy před č. p. XF a živého plotu před č. p. 78 jsou umístěné na pozemku p. č. XB, žalobce žádnou z těchto překážek na pozemku neumístil, přesto je to pouze žalobce, kdo je vydaným rozhodnutím postižen.
11. Za vadu řízení označil žalobce postup, kdy nebylo provedeno místní ohledání, z něhož by vyplynulo, že po celé délce pozemku p. č. XB v k. ú. Krompach není zachována šířka komunikace 3 m, je tedy je komunikace neprůjezdná a fakticky se jedná o pěšinu.
12. V posledním žalobním bodu žalobce namítal, že se správní orgány nevypořádaly se zánikem veřejně přístupné účelové komunikace na pozemku p. č. XB k okamžiku vzniku alternativy přes pozemek p. č. XE v 70. letech minulého století, kdy od této doby slouží k přístupu ke všem dotčeným nemovitostem právě tato alternativa. Podle žalobce tak nebyl prokázán znak nutné komunikační potřeby, ačkoli k tomu žalobce předložil značnou část důkazů. Rozhodnutí žalovaného proto žalobce v některých bodech označil za rozporuplné, zejména pokud se jedná o konstatování ohledně zúžení komunikace na šířku menší než 1,5 m a závěr, že komunikace vznikají živelně, a proto nemusí být dodržena šířka 3 m, což je však v příkrém rozporu s výrokem rozhodnutí silničních správního úřadu.
13. Žalobce nesouhlasil se závěrem žalovaného, že není směřodonné, jak je pozemek společnosti X p. č. evidován v katastru nemovitostí, žalovaný by měl jednat s důvěrou v tento zápis. XE Skutečnost, že pozemek je evidován jako ostatní komunikace není bezvýznamná, když je komunikace nadto patrná v terénu.
14. Z uvedených důvodů žalobce navrhoval, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a žalobci přiznal náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného

15. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný odkázal na odůvodnění prvostupňového i napadeného rozhodnutí, v nichž byla věc dostatečně odůvodněna. Navrhoval, aby soud žalobě nevyhověl.

IV. Vyjádření osoby zúčastněných na řízení

16. X (osoba zúčastněná na řízení V.) k věci uvedla, že rozhodnutí považuje za věcně správná. Není rozhodné, kde konkrétně a jaké překážky žalobce na veřejně přístupné účelové komunikaci rozmístil, či jak s nimi v průběhu času manipuluje, zásadní je zjištění existence veřejně přístupné účelové komunikace, což v důsledku znamená, že nikdo není oprávněn v takové komunikaci umisťovat žádné překážky. Rozhodnutí pak žalobci neukládá žádnou neurčitou povinnost zajistit volnou průjezdnost. Žalobci byla uložena povinnost odstranit překážky z veřejně přístupné účelové komunikaci tak, aby byla vždy silničními vozidly volně průjezdná. Žalobce zaměňuje veřejnou přístupnou komunikaci za pozemek p. č. XB. Správní orgány však logicky vysvětlily, že označený pozemek, evidovaný jako ostatní komunikace, mohl být historicky pouhou pěšinou, ale užíváním k průjezdu vozidel na něm vznikla veřejně přístupná účelová komunikace zasahující i na pozemek žalobce p. č. XA. Faktická šíře veřejně přístupné účelové komunikace, nikoli pouze šířku pozemku p. č. XB, umožňuje ve všech místech průjezd motorovým vozidlem, což bylo opakovaně potvrzeno při šetření sousedských incidentů na místě samém. I kdyby se v budoucnu stala komunikace v nejužším místě zcela neprůjezdnou, pak i v takovém případě bude průjezdná z jedné i horní strany a bude plnit svůj účel. Podstatné je zjištění, že ke vzniku komunikace došlo a komunikace byla do osazení překážek žalobcem přístupná pro motorová vozidla. Zároveň správní orgány vysvětlily, proč žalobcem preferovaný přejezd z cesty ve vlastnictví společnosti X na pozemku p. č. XE přes pozemek p. č. XA nelze považovat za alternativní cestu. Obec Krompach doplnila, že je vlastníkem jednoho z přilehlých pozemků p. č. XO, k němuž je příjezd zajištěn jediné z veřejně přístupné účelové komunikaci, přičemž tento pozemek je z rozhodnutí zastupitelstva určen k prodeji. Dále zastupitelstvo obce schválilo záměr využít pozemek p. č. XB k instalaci vodovodu zásobujícího přilehlé pozemky a poté komunikaci opravit, aby vyhovovala stávajícím potřebám vlastníkům přilehlých pozemků. Žalobu označila Obec Krompach za nedůvodnou.
17. Podle X (osoba zúčastněná na řízení I.) je na straně osob zúčastněných na řízení zájem na průjezdnosti veřejně přístupné účelové komunikace, zejména na straně obce, a to i za účelem obhospodařování této komunikace. Na věci nemůže nic změnit snaha žalobce neustále měnit překážky na komunikaci, na což by mělo reflektovat i soudní rozhodnutí, stejně tak na počínání třetích osob, které by na komunikaci překážky umísťovaly.

V. Posouzení věci krajským soudem

18. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích uplatněných žalobních námitek, vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, v souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s., a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

19. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí silničního správního úřadu ve spojení s rozhodnutím žalovaného ve věci odstranění pevných překážek z účelové komunikace v celkové šíři 3 m, která byla zjištěna na obecním pozemku p. ř. XB a v proměnné šíři od 0,4 m do 1,5 m na souběžné části pozemku p. č. XA ve vlastnictví žalobce.
20. Podle § 29 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, ve znění účinném do 31. 12. 2021, *na vozovkách, dopravních ostrůvcích a krajnicích dálnice, silnice, místní komunikace mohou být umístěny pouze dopravní značky a zařízení kromě zábradlí, zrcadel a blásek; ostatní předměty tvoří pevnou překážku.*
21. Dle odst. 2 věty první uvedeného ustanovení platí, *že pevnou překážku lze umístit na pozemní komunikaci pouze na základě povolení silničního správního úřadu vydaného po projednání s vlastníkem dotčené pozemní komunikace a se souhlasem Ministerstva vnitra, jde-li o dálnici, v ostatních případech se souhlasem Policie České republiky.*
22. Podle odst. 3 téhož ustanovení *pevné překážky, na jejichž umístění nebylo vydáno povolení, jsou jejich vlastníci povinni odstranit na svůj náklad ve lhůtě stanovené silničním správním úřadem. Po marném uplynutí stanovené lhůty je vlastník, popřípadě správce dálnice, silnice nebo místní komunikace oprávněn odstranit pevnou překážku na náklady jejího vlastníka.*
23. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2007, č. j. 6 Ans 2/2007-128, se ustanovení § 29 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích, které svěřuje příslušnému silničnímu správnímu úřadu pravomoc nařídít odstranění pevné překážky z pozemní komunikace, vztahuje i na veřejně přístupné účelové komunikace. S účinností od 1. 1. 2022 je pozemní komunikací, ze které může silniční správní úřad nařídít odstranění pevné překážky, v § 29 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích výslovně označena i veřejně přístupná účelová komunikace.
24. Ve shora označeném rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval, že působnost obecního úřadu jakožto silničního správního úřadu „ve věcech veřejně přístupných účelových komunikací“ dle § 40 odst. 5 písm. c) zákona o pozemních komunikacích v sobě zahrnuje i pravomoc tohoto silničního správního úřadu v pochybnostech posoudit, zda se jedná o veřejně přístupnou účelovou komunikaci, či o neveřejnou účelovou komunikaci umístěnou v uzavřeném prostoru či objektu (§ 7 odst. 2 téhož zákona). Vyvstane-li otázka charakteru účelové komunikace v řízení o návrhu na odstranění pevné překážky z této komunikace, posoudí ji silniční správní úřad jako otázku předběžnou a v závislosti na tom o návrhu meritorně rozhodne. Ani případný závěr silničního správního úřadu o tom, že jde o neveřejnou účelovou komunikaci, nezabývá silniční správní úřad pravomoci, a tudíž ani povinnosti vydat rozhodnutí ve věci samé, jež může být předmětem dalšího přezkumu.
25. V intencích citovaných závěrů se silniční správní úřad a žalovaný v řízení o odstranění pevných překážek z pozemní komunikace podle § 29 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích správně zabývali posouzením, zda dopravní cesta na pozemku p. č. XB a podle jejich zjištění též na části pozemku p. č. XA je veřejně přístupnou účelovou komunikací ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích.
26. Za zcela zásadní pro toto posouzení a následné rozhodnutí o odstranění pevných překážek je zjištění, kde přesně se předmětná dopravní cesta nachází a kde jsou

umístěny pevné překážky. Nařízení jejich odstranění ve smyslu § 29 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích je v pravomoci silničního správního úřadu pouze tehdy, jsou-li pevné překážky umístěny na pozemní komunikaci, v dané věci na veřejně přístupné účelové komunikaci.

27. Aby bylo možné hovořit o účelové komunikaci veřejně přístupné, musí posuzovaná dopravní spojnice naplňovat účel plynoucí z § 2 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích a musí jít o cestu stálou a v terénu patrnou. Pokud došlo ke svémocnému zásahu do obecného užívání sporné cesty, patrnost cesty by měly správní úřady zkoumat k datu neoprávněného zásahu. Rovněž musí být naplněny další dva znaky veřejně přístupné účelové komunikace dovozené judikaturou Ústavního soudu a správních soudů, jimiž jsou souhlas vlastníka komunikace s užíváním komunikace veřejností a nutná a ničím nenahraditelná komunikační potřeba.
28. O existenci cesty na obecním pozemku p. č. XB, která spojovala jednotlivé rodinné či rekreační objekty (v podrobnostech viz str. 6 prvostupňového rozhodnutí), není sporu, ostatně tvar označeného pozemku toto zjištění podporuje. Z prohlášení řady účastníků řízení, včetně vyjádření samotného žalobce, při ústních jednání dne 18. 10. 2021 vyplynulo, že vozidly se v minulosti jezdilo i po souběžné části pozemku p. č. XA. Po jaké konkrétní části nyní žalobcova pozemku se tak dělo a v jakém rozsahu tedy dopravní cesta fakticky zasahovala, resp. stále zasahuje žalobcův pozemek však z napadených rozhodnutí ani spisového materiálu nelze zjistit. Napadené rozhodnutí je v tomto ohledu nesrozumitelné, vzájemně si odporující, a především v rozporu se samotným výrokem a odůvodněním prvostupňového rozhodnutí. Žalovaný sice na jedné straně konstatoval, že přístup silničního správního úřadu ve vztahu k šířce posuzované komunikace vycházející z normy pro projektování nových místních, případně účelových komunikací byl chybný, přesto jej ve své podstatě akceptoval. Ačkoli žalovaný správně uvedl, že pro deklaraci účelové komunikace je rozhodné, v jakém rozsahu byla užívána a je patrná v terénu, případně byla patrná před osazením pevných překážek, potvrdil prvostupňové rozhodnutí, které se touto otázkou nezabývalo a vycházelo pouze z dopočítání proměnné šířky části účelové komunikace na žalobcově pozemku do celkové šířky 3 m, kterou silniční správní úřad dovodil z normy ČSN 73 6110 – Projektování místních komunikací. Žalovaný na jedné straně přisvědčil odvolacím námitkám a připustil, že veřejně přístupná účelové komunikace nemusí být ve všech svých úsecích 3 m široká (shodně ostatně konstatoval již v předchozím zrušujícím rozhodnutí ze dne 16. 8. 2022) a poukázal na výsledky místního šetření (*pozn. soudu* zřejmě měl žalovaný na mysli provedený státní dozor), přesto akceptoval závěry prvostupňové rozhodnutí, které tuto otázku řešilo odchylně (viz čtvrtý odstavec na str. 7 prvostupňového rozhodnutí) a jednoduše vycházelo pouze ze zjištěné šířky pozemku p. č. XB a dopočítání proměnné šířky cesty na žalobcově pozemku do šířky 3 m a žalobci ukládalo povinnost odstranit pevné překážky a zajistit volnou průjezdnost komunikace v deklarované šíři.
29. Soud dále souhlasí s žalobcem, že stanovení povinnosti zajistit v souvislosti s odstraněním pevných překážek volnou průjezdnost komunikace je neurčité, jdoucí nad rámec ustanovení § 29 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích. Problematicnost formulace výroku vyvstává o to více, pokud žalovaný v napadeném rozhodnutí připustil, že veřejně přístupná komunikace, jejíž volnou průjezdnost má žalobce zajistit, se nachází i na jiných soukromých pozemcích (aniž by je označil).

A dále také v souvislosti s umístěním stromů, zejména před domem č. p. X na pozemku p. č. XM manželů X, na které žalobce opakovaně upozorňoval a tvrdil, že způsobily zúžení cesty a brání v průjezdnosti cesty silničními vozidly.

30. S existencí dopravní cesty a její šíře na pozemcích p. č. XB a XA úzce souvisí otázka žalobcem tvrzeného zániku předmětné komunikace pro příjezd vozidly z části z důvodu užívání příjezdu po pozemku p. č. XE ve vlastnictví společnosti X a z části z důvodu vybudování elektrického pilířku u domu č. p. XK naproti stromu okolo roku 1975. Napadené rozhodnutí opět srozumitelným způsobem žalobcem uplatněné námitky neřeší, v daném rozsahu je rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Na tomto místě soud dodává, že i X jako další účastník řízení namítala, že vzrostlé stromy tvoří pevnou překážku na komunikaci, byť podle jejího tvrzení v průjezdu vozidel tyto překážky nebrání. Proti jejímu tvrzení se však v odvolání X objevilo tvrzení, že komunikace nebyla průjezdná po celé délce, maximálně právě k domu č. p. XK manželů X. Také ve vyjádření manželů K. k podaným odvoláním se objevilo tvrzení, že komunikace na pozemku p. č. XB sloužila do roku 1976 k přístupu vozidly až k jejich domu č. p. XL, po vybudování elektrického sloupku ve spojitosti s existencí vzrostlých stromů se ovšem cesta k jejich domu stávala neprůjezdnou, a proto k příjezdu začali používat obcí upravenou cestu po pozemku p. č. XP. Žalovaný sice ve shodě se silničním správním úřadem konstatoval, že není možné, aby komunikace zanikla z důvodu, že není po dobu 30 let užívána, neboť k přístupu k nemovitostem neexistuje alternativní cesta plně nahrazující posuzovanou komunikaci, na straně druhé však připustil, že strom pevnou překážku na účelové komunikaci tvořit může a pro případ přetrvávajících obav z neprůjezdnosti komunikace doporučil nadnesenou otázku prověřit v řízení k nově podané žádosti. Žalovaný pominul, že řízení o odstranění pevných překážek silniční správní úřad zahájil z úřední moci, přičemž v tomto řízení měl zjišťovat podobu a umístění pevných překážek a existenci veřejně přístupné účelové komunikace vyřešit jako předběžnou otázku. Bylo tedy povinností správních orgánů, aby se ve vedeném správním řízení případnou existencí pevných překážek v podobě vzrostlých stromů rovněž zabývaly a daly jednoznačnou odpověď na to, zda stromy, především pak strom naproti domu č. p. XK, způsobily neprůjezdnost komunikace v daném místě a odůvodnily, jaký vliv to případně má na její existenci jako dopravní spojnice nemovitostí, popřípadě jaký vliv to má na průběh a šíři komunikace v terénu. Stejně tak se měly správní orgány vypořádat s otázkou, jakým způsobem průběh komunikace ovlivňuje terasa domu č. p. XF a živý plot podél domu č. p. XR na pozemku p. č. XN, které dle geometrického zaměření ze dne 11. 3. 2022 zasahují do pozemku p. č. XB.
31. Podle názoru soudu mělo být k prokázání těchto sporných skutečností provedeno ohledání, jak se tohoto domáhal nejen žalobce, ale i další účastníci řízení. Při státním dozoru dne 20. 4. 2021, provedeném před zahájením správního řízení, byla sice pořízena fotodokumentace a silniční správní úřad si následně v průběhu řízení vyžádal geometrické zaměření kůlů i pískoviště umístěných žalobcem na hranici pozemků p. č. XB a XA a geometrické zaměření šíře pozemku p. č. XA a měl k dispozici i řadu fotografií předložených účastníky řízení, z těchto důkazů však skutečný průběh posuzované komunikace ve formě vyjetých kolejích, resp. znatelného koridoru cesty ve všech potřebných detailech neplyne, stejně tak jako její patrnost na žalobcově pozemku, případně jiných soukromých pozemcích, jak o tom hovořilo napadené rozhodnutí.

32. Žalobce dále nesouhlasil se způsobem, jakým žalovaný vypořádal jeho odvolací námitky, které se týkaly uložení povinnosti odstranit 11 kůlů, kdy namítal, že v době vydání prvostupňového rozhodnutí byly pevné překážky umístěny v jiném počtu a na jiném místě. Tuto výtku soud uznal. Pokud byla taková námitka v odvolacím řízení vznesena a žalobce tvrdil, že nemůže splnit povinnost ukládanou mu rozhodnutím silničního správního úřadu, bylo povinností žalovaného zjistit skutkový stav v době vydání rozhodnutí a přihlédnout k nově nastalým rozhodným okolnostem. Ostatně také X v průběhu odvolacího řízení namítala, že počet a umístění kůlů na hranici svého pozemku žalobce mění. Pokud žalovaný v napadeném rozhodnutí připustil, že některé kůly, jejichž odstranění bylo žalobci prvostupňovým rozhodnutím nařízeno, mohly být již odstraněny, ať již před jeho vydáním či po něm, bylo jeho povinností na tento stav reagovat. Za situace, kdy byl výrok prvostupňového rozhodnutí jasně formulovaný co do přesného počtu a také umístění kůlů, a to odkazem na situační snímek jako nedílnou součást rozhodnutí, nemohlo být žalobci nařízeno odstranění kůlů, které se již v místech zachycených na situačním snímku nenacházely. Rozhodnutí žalovaného tak vychází z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, jeho závěr, že pro definici umístění kůlů je dostačující geometrické zaměření (*pozn. soudu* ze dne 30. 6. 2021), není správný. Rovněž způsob, kterým se žalovaný vypořádal s námitkou, že ohrazení žalobcova pozemku kůly se na místě nachází již cca 12 let, nepovažuje soud za správný. Žalovaný žalobci vytknul, že svoje tvrzení neprokázal, byly to však správní orgány, které si měly ujasnit skutkový stav věci a upřesnit okamžik, kdy byly pevné překážky na hranici pozemku žalobce s obecním pozemkem umístěny, neboť k tomuto okamžiku bylo na místě posuzovat splnění znaků veřejně přístupné účelové komunikace (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 18. 12. 2012, č. j. 31 A 27/2012-91).
33. Pokud jde o samotný vznik veřejně přístupné účelové komunikace na pozemku p. č. XB a na pozemku p. č. XA, dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí dává ve spojení s rozhodnutím silničního správního úřadu na tuto otázku dostatečnou odpověď. Žalovaný příhodně vyvrátil žalobcovy námitky, že se jednalo o pouhou pěšinu. S hodnocením starších černobílých fotografií předložených žalobcem se soud ztotožňuje a souhlasí i s tím, že součástí spisu jsou fotografie dokumentující užívání cesty podél nemovitostí vozidly. Soud poukazuje především na víceméně shodná vyjádření účastníků řízení včetně žalobce, kteří dne 18. 10. 2021 vypověděli, že v minulosti byl k přístupu k nemovitostem č. p. XF, XG, XH, XI, č. e. XJ, č. p. XK a XL a přiléhajícím pozemkům užíván obecní pozemek p. č. XB a že se vozidly jezdilo i po souběžné části pozemku p. č. XA, jeho užívání nikdo neřešil a v průjezdu vozidly nikdo nebránil.
34. Není pravdou, že by se žalovaný nezabýval vznikem alternativního přístupu k nemovitostem z pozemku p. č. XE ve vlastnictví společnosti X přes žalobcův pozemek p. č. XA. Žalovaný se k námitkám žalobce vyjádřil, poukázal na závěry silničního správního úřadu, že alternativní přístup k nemovitostem po pozemku p. č. XE ve vlastnictví společnosti X a přejezd přes žalobcův pozemek p. č. XA, jakož i alternativa přístupu po pozemcích p. č. XS a XP nepředstavují plnohodnotnou variantu přístupu ke všem nemovitostem a přilehlým pozemkům, ale jsou jen jiným přístupem na předmětnou účelovou komunikaci, kterou je nutné vždy, přinejmenším v některých úsecích, užít. Ovšem, jak již soud uvedl shora, žalobcova námitka, že v některých úsecích posuzovaná dopravní cesta v minulosti z důvodu vzniku cesty po

pozemcích p. č. XE a XA, resp. p. č. XS a XP, ve spojitosti s tvrzeným zúžením cesty v některých místech zanikla jako možný příjezd pro vozidla, neboť přestala plnit ve všech úsecích nutnou komunikační potřebu, zůstala nedořešena. Dílčí námitku, v níž žalobce poukazoval na evidenci pozemku p. č. XE v katastru nemovitostí jako ostatní komunikace, soud důvodnou neuznal. Lze souhlasit s žalovaným, že tento zápis na věci nic nemění, ostatně správní orgány existenci cesty na tomto pozemku nezpochybňovaly, pouze dovodily, že se nejedná o plnohodnotný přístup ke všem nemovitostem sousedícím s posuzovanou komunikací.

35. Uplatněné žalobní body mohl soud posoudit, aniž by doplňoval dokazování listinami, které soudu předkládal žalobce i osoby na řízení zúčastněné. Ostatně řada těchto listin již byla součástí spisového materiálu.

VII. Závěr a náklady řízení

36. Na základě shora uvedených důvodů zrušil soud napadené rozhodnutí žalovaného pro vady řízení postupem podle § 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., a to bez jednání v souladu s § 51 odst. 2 ve spojení s § 76 odst. 1 s. ř. s., a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 s. ř. s.
37. V dalším řízení je žalovaný vysloveným právním názorem soudu vázán podle § 78 odst. 5 s. ř. s. Soud ve stručnosti shrnuje, že povinností žalovaného bude znovu přezkoumatelným způsobem vyřešit především otázku patrnosti, průběhu a faktické šíře dopravní cesty po pozemcích p. č. 1925/2 a 1270/1, případně dalších soukromých pozemcích, které musí být upřesněny; dále posoudit žalobcem namítanou neprůjezdnost a s ní související tvrzený zánik existence/zúžení dopravní cesty v některých místech. Od zodpovězení těchto otázek se teprve může odvíjet posouzení, zda jsou na účelové komunikaci, která naplňuje veškeré znaky veřejné přístupnosti včetně nutné komunikační potřeby, umístěny pevné překážky, jejichž odstranění lze nařídit vlastníkově ve smyslu § 29 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích.
38. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
39. Ve věci měl úspěch žalobce, soud mu proto proti žalovanému přiznal právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce byl v řízení před soudem zastoupen advokátem, náleží mu tedy náhrada nákladů spojených se zastoupením. Tyto náklady spočívají v odměně advokáta za zastupování ve výši 2 x 3 100 Kč za 2 úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení a podání žaloby [§ 1 odst. 1, § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], a v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 2 x 300 Kč za 2 úkony právní služby (§ 13 odst. 3 a 4 advokátního tarifu). Náklady řízení jsou dále tvořeny částkou 1 428 Kč odpovídající 21 % sazbě daně z přidané hodnoty z odměny a příslušných náhrad v souladu s § 57 odst. 2 s. ř. s. Dále žalobci náleží náhrada za zaplacený soudní poplatek za podání žaloby ve výši 3 000 Kč. Celkem tedy přiznal soud žalobci na náhradě nákladů řízení částku 11 228 Kč a žalovanému uložil, aby tuto částku zaplatil k rukám právního zástupce žalobce v přiměřené lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku. Protože žalobce nebyl úspěšný s podaným návrhem na přiznání odkladného

účinku žalobě, soud mu nepřiznal náhradu za zaplacený soudní poplatek ve výši 1 000 Kč a náklady na odměnu a náhradu hotových výdajů advokáta za doplnění návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě (srov. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 9. 2013, č. j. 22 A 21/2012-38).

40. Protože osobám zúčastněným na řízení soud neuložil v řízení žádné povinnosti a současně neshledal žádné důvody hodné zvláštního zřetele, vyslovil v souladu s § 60 odst. 5 s. ř. s., že se osobám zúčastněným na řízení právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 15. září 2023.

Mgr. Lucie Trejbalová,
předsedkyně senátu